

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-564
від 23 червня 2020 року

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики

Щодо законопроекту № 3679 від 18.06.2020

На розгляді у Комітеті з питань фінансів, податкової та митної політики знаходиться проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо збалансованості наповнення місцевих бюджетів» № 3679 від 18.06.2020 (далі – Законопроект № 3679).

Законопроектом № 3679 пропонується надання податкових пільг щодо оподаткування земельних ділянок залізничного транспорту.

Асоціація міст України, всебічно підтримуючи законодавчі ініціативи спрямовані на зміцнення фінансової спроможності місцевого самоврядування та захищаючи права та інтереси територіальних громад, вважає, що **Законопроект № 3679 має бути відхилений і на це є ряд вагомих підстав.**

1. Асоціація міст України звертає увагу на **неприпустимість втручання держави у діяльність місцевого самоврядування**, зокрема в частині встановлення додаткових податкових пільг з місцевих податків та зборів.

Відповідно до статті 13 Конституції України земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією.

Згідно норм частини першої статті 142 Конституції України та частини третьої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності.

Враховуючи те, що земля є матеріальною основою органів місцевого самоврядування, а землі державної та комунальної власності рахуються розмежованими, дохід від володіння та використання землі територіальних громад, отриманий у вигляді коштів від продажу землі та податку на майно за земельні ділянки, належить виключно цим громадам та не може бути перерозподілений на користь державного бюджету.

Щодо питання надання податкових пільг щодо сплати земельного податку зауважуємо, що такий податок згідно Податкового кодексу України належить до місцевих податків та зборів, що означає не тільки обов'язок їх встановлення органами місцевого самоврядування, а й зарахування їх до місцевих бюджетів у повному обсязі (100%).

2. Відповідно до вимог статті 91 Регламенту Верховної Ради України та статті 27 Бюджетного кодексу України до проєкту слід надати належне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). У Законопроекті № 3679 немає належного фінансово-економічного обґрунтування та визначення компенсаторів втрат доходів місцевих бюджетів. У пояснювальній записці до законопроекту в частині фінансово-економічного обґрунтування його прийняття зазначено, що реалізація цієї ініціативи не потребує додаткових витрат чи інших витрат з місцевих бюджетів, що не відповідає дійсності.

У разі прийняття запропонованих Законопроектом № 3679 змін виникає необхідність визначення відповідних компенсаторів втрат доходів таких бюджетів від надання податкових пільг, як це вимагає стаття 103 Бюджетного кодексу України, згідно з якою **надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.** Законопроектом № 3679 таких компенсаторів втрат доходів місцевих бюджетів не передбачено.

Надання запропонованих у Законопроекті № 3679 податкових пільг щодо оподаткування земельних ділянок залізничного транспорту, призведе до зменшення надходжень до місцевих бюджетів – **втрати місцевих бюджетів складуть близько 5 млрд грн**, що негативно позначиться на фінансовій спроможності місцевого самоврядування.

Такі ініціативи ставлять під загрозу стабільність наповнення доходної частини місцевих бюджетів, реалізацію низки програм щодо виконання власних повноважень та можуть призвести до розбалансування місцевих бюджетів. Як наслідок органи місцевого самоврядування будуть вимушені скорочувати видатки на реалізацію важливих для громад заходів та програм у сфері житлово-комунального господарства, благоустрою, ремонту та будівництва доріг, соціального забезпечення та інших програм.

Окрім цього положення Законопроекту № 3679 не відповідають принципу стабільності податкового законодавства, що передбачає недопущення внесення змін до податкового та бюджетного законодавства, які змінюють механізми оподаткування чи зарахування податків, адже постійна нестабільність негативно позначається на збалансованості місцевих бюджетів, а отже як наслідок і на реалізації видаткових повноважень органів місцевого самоврядування.

3. Запровадження будь-яких винятків із загального порядку оподаткування, зокрема через надання пільг, **не узгоджується з одним із основних принципів податкового законодавства – принципом рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації**, оскільки по суті запропоновані законопроектом зміни стосуватимуться більшою мірою єдиного платника – АТ «Укрзалізниця», яке є державною монополією. Разом з тим, матиме місце порушення принципів соціальної справедливості та нейтральності оподаткування, тому що підприємство платоспроможне, а встановлення додаткових податкових пільг штучно вплине на конкурентоздатність платника.

4. **Запропоновані законодавчі ініціативи потребують отримання висновку Антимонопольного комітету України** відповідно до вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо допустимості державної допомоги для конкуренції, оскільки такі зміни спрямовані на підтримку державного монополіста – АТ «Укрзалізниця» та гірничодобувних підприємств. Державна допомога суб'єктам господарювання – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або

загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для провадження окремих видів господарської діяльності. Надання податкових пільг є однією з форм державної допомоги, яка полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів і відповідно до зазначеного закону потребує оцінювання допустимості такої державної допомоги для конкуренції. Такий документ в матеріалах до законопроекту відсутній.

5. Запропоновані законодавчі ініціативи порушують статтю 25 Господарського кодексу України, якою органам державної влади заборонено приймати акти, які визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

6. Підтримка державних монополій повинна відбуватись виключно за рахунок ресурсів державного бюджету, а не місцевих бюджетів.

7. Надання податкових пільг не узгоджується з положеннями Меморандуму про економічну та фінансову політику, укладеного з Міжнародним валютним фондом 02 червня 2020 року, відповідно до якого Україна взяла на себе зобов'язання утримуватись від введення нових податкових пільг або привілеїв.

8. Звертаємо увагу на те, що у 2018 році АТ «Укрзалізниця» сплатила земельного податку в сумі 1,2 млрд грн (дія пільги в ПКУ), а у 2019 році – 4,2 млрд грн (без пільги) (дані консолідованої фінансової звітності АТ «Укрзалізниця» за 2019 рік). Однак, чистий прибуток АТ «Укрзалізниця» за 2019 рік склав 3 млрд грн, а це в 15 разів більше, ніж у 2018 році (0,2 млрд грн) під час дії пільги за землю (дані консолідованої фінансової звітності АТ «Укрзалізниця» за 2019 рік). Окрім цього Європейський банк реконструкції та розвитку розглядає можливість надання АТ «Укрзалізниця» 150 мільйонів євро кредиту для екстреної підтримки ліквідності для пом'якшення впливу пандемії коронавірусу.

Прибутковість АТ «Укрзалізниця» підтверджує платоспроможність як платника податків (принцип соціальної справедливості – стаття 4 Податкового кодексу України) на рівних умовах з іншими суб'єктами господарювання (принцип рівності – стаття 4 Податкового кодексу України) і необхідним є збереження в повному обсязі оподаткування платою за землю АТ «Укрзалізниця».

Асоціація міст України категорично не підтримує проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо збалансованості наповнення місцевих бюджетів» № 3679 від 18.06.2020 та вважає неприпустимим порушення інтересів органів місцевого самоврядування. Просимо Комітет врахувати позицію Асоціації міст України і прийняти рішення рекомендувати парламенту відхилити законопроект.

В.о. Виконавчого директора

В.В. Сидоренко